

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

Maa- ja metsätalousministeriö

Turtola 19.3.2025

kirjaamo.mmm@gov.fi

orian.bondestam@gov.fi

tapio.hakaste@gov.fi

Tornionjoen kalastussäännön muutosehdotukset vuodelle 2025

Lausuntopyyntönne 7.3.2025

Tornionjoen lohien kutukanta on jäänyt jo kahtena vuonna Suomen ja Ruotsin asettamien hoitotavoitteiden alle jääden myös EU:n velvoitteesta pitää kalakannat MSY-tason yläpuolella. Tutkijoiden mukaan tilanne ei ole paranemassa kesällä 2025. EU:n kalastuspolitiikan perusasetuksen CFP1380/2013 art.2 mukaan lohta ei pitäisi nykytilanteessa kalastaa merellä.

Tornionjoen jokisaalis oli 5760 lohta, josta kalastettiin lipolla 257/4,5 %, kulkuverkolla 2180/38 % ja vieheellä 3323/58 %. Viehekalastajia oli runsas 8000 kpl, josta paikallisia oli 10 % (815 kpl). Viehekalastuksen koko saaliista paikallisten saalis oli 16,6 % (550 lohta). Paikallisten viehekalastajien saalis oli 23 % lippo- ja verkkokalastuksen yhteissaaliista ja 9,5 % koko joen saaliista, ja 4–5 % merellä pyydetystä Tornionjoen lohesta. Muiden viehekalastajien saalis 2773 lohta oli 48 % koko jokisaaliista ja 23 % merisaaliista. Paikallinen viehekalastaja sai 0,67 loh- ta ja muut viehekalastajat 0,36 lohta. Alle 20 % viehekalastajista sai lo

Paikallisten ihmisten asema

Paikallisten ihmisten keskinäistä asemaa tarkasteltaessa huomio kiinnittyy siihen, että vanhat patokalastusalueen kalastajat ovat heikoimmassa asemassa. He ovat maksaneet lohen pelastamisesta suurimman hinnan. Heidän ikiaikainen kalastuksensa on kielletty suojeluperusteisesti. Näille kalastajille ei ole korvattu menetyksiä mitenkään. Osa heistä kalastaa vieheellä turistin asemassa. Kolmannes heistä sai viime kesänä lohen. - Tämän pitäisi antaa pohjaa, kun mietitään kalastusrajoituksia tulevalle kesälle. Onko kalastus ylipäättään mahdollista? Kuinka monta lohta tulee varata kalastusmatkailijalle ja kuinka monta paikallisille? Kohdellaanko jokivarren ihmisiä keskenään yhdenvertaisesti?

Merikalastus on ajanut jokivartiset ahdinkoon.

Ennakkotiedot Ruotsin ja Suomen välisistä neuvotteluista osoittavat, että hallintoviranomaiset pyrkivät kohdentamaan kalastusrajoitukset selkeästi jokipainotteisesti. Molemmat valtiot asettavat merikalastuksen suosituimmuusasemaan jokikalastukseen nähden. Kumpikaan valtio ei näytä olevan valmis lisäämään lohien pääsyä mereltä kotijokiinsa biologisin perustein laillisista vaatimuksista huolimattakaan. Maa- ja metsätalousministeriön mukaan Ruotsi on haluton muuttamaan lohien rysäkalastuksen aloitusajankohtaa jokisuulla. Suomi näyttäisi olevan valmis vain pieniin muutoksiin rysäkalastuksen aloituksen myöhentämiseksi ja rysien määrien vähentämiseksi. Jokisuun merikalastuksien osalta valtioilla on itsenäinen, toisesta osapuolesta riippumaton, mahdollisuus muuttaa kalastuksen aloitusajankohtaa 17.6.-29.6. välillä. Toisen selän taakse ei voi piiloutua.

Viime kesänä rajoitettiin vain viehekalastusta. Viehekalastuksen saalis tipahti lähes 2.000 lohta, mikä mitä ilmeisimmin johtui kuitenkin lohikannan vähydestä ja muista jokialueen viehekalastukseen vaikuttaneista tekijöistä. Nyt tulee nähdä eri intressiryhmien ylitse. Lohen pelastamiseksi tulee tehdä toimenpiteitä ennen kaikkea merellä. On selvää, että merkittävimmät vaikutukset luonnon lohikantojen suojeluun saadaan rajoittamalla meripyyntiä.

Vaikka nykyään lohta kalastetaan merestä enemmän kuin joesta, historiallisesti asia on päinvastainen; lohta kalastettiin enemmän joesta kuin merestä. Keskeinen jokikalastus lohypadolla kiellettiin lohien suojelemiseksi. Aika aikansa kutakin. Lohi antaa yli kymmenkertaisen tulon jokikalastuksena verrattuna määrää pyytävään lohienkalastukseen merellä. Nyt on tullut vuoro luopua lohien merikalastuksesta.

Lohen suojelemiseksi jokialueelle asetettavista rajoituksista

Jokipyynnin säätelyllä voidaan saavuttaa vain rajallisia vaikutuksia. Vuosina 2023 ja 2024 kutukantatavoitteita ei olisi saavutettu, vaikka joella ei olisi kalastettu yhtäkään lohta. Kalastajakohtainen kausikiintiö nousi kirjelmässä esiin. Kausikiintiöiden asettaminen ei ole yksinkertainen toimenpide. Tutkimuksellinen perusta kiintiön suuruuteen on varmistettava kalakannan vaihteluiden mukaan. Kiintiöinnissä tulee ottaa huomioon paikallisten kalastusoikeudenhaltijoiden ja eri kalastajaryhmien asema. Ministeriön kirjelmän perusteella paikallisten ihmisten asemaa ei ole otettu huomioon. Kalastajakohtaisiin kausikiintiöintiin ei näytä olevan vielä edellytyksiä, kun kiintiöiden seurantaan olennaisena osana liittyvä kalojen merkintävaatimuskin on jälleen siirtymässä tulevaisuuteen.

Kalastusvuorokausina tapahtuvat aikarajoitukset aiheuttavat ruuhkaa. Lohenkalastusta voidaan rajoittaa osin lupamyynnin kautta. Paikallisten ihmisten asema voitaisiin huomioida siten, että kausilupa myydään vain kotikuntalaisille, muille vain viikkolupia. Muut ministeriön kirjeessä mainitut jo aikaisemminkin käsitellyt asiat, kuten esitykset nostokoukusta ja vapamääristä eivät liity lohen tai muun kalan suojeluun.

MMM esittää, että kausi alkaisi vuorokausirajoituksen jälkeen maanantaina 9.6. klo 19.00 ja päättyisi pari viikkoa nykyistä aikaisemmin, eli 16 elokuuta. MMM näyttää unohtaneen sen, että kalastuksen aloitus siirrettiin alkavaksi viikon 23 lauantaina, eli tänä vuonna 7.6.2025 klo 12 Suomen aikaa. Kaudenavauksista voi tulla merkittävä vain, kun se tapahtuu säännöllisesti päiväaikaan samana viikonpäivänä. MMM:n ehdotus lohien vapauttamisesta 16-23 elokuuta siten, että sinä aikana saadut lohet tulisi vapauttaa, tarkoittaisi sitä, että käytettävissä vieheissä tulisi olla vain yksi korkeintaan kaksihaarainen väkäsetön koukku.

Tornio-Muoniojokiseura ry

Kalervo Aska pj.